

Otázky k bakalářské zkoušce z činoherní dramaturgie

1. *Divadlo (scénické umění) a slovní (psaný) text a jeho možné typy, které se uplatňovaly a uplatňují v evropské činohře*

Perkner, S. / Hyvnar, J. *Řeč dramatu 1. Divadlo a rozhlas*, Praha 1987: 29–34 (Druhy divadla) a 35–128 (Divadlo a historie)

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 19–38 (2. Drama: Divadlo, nebo literatura?) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 59–88 (Princip dramatičnosti IV. Dramatický text. Tvorba dramatikova) **pdf**

Viz i literaturu k 2., 3., 4. a 6. otázce z historie a teorie činoherního divadla i ke 2., 10 a 13. otázce z tohoto seznamu

2. *Vyprávění a předvádění z hlediska dramatu (dramatičnosti) a scénování (scéničnosti)*

Grossman, J. „Kafkova divadelnost“, in (týž) *Analýzy*, Praha 1991: 327–358 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Vojtěchovský, M. / Vostrý, J. *Obraz a příběh*, Praha 2008: 19–30 (Pojmy a problémy a 241–256 (Závěr: Scénický smysl a dramatický cit) **pdf**

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 39–62 (3. Drama a příběh) **pdf**

K problematice dramtizace viz i Vostrý, J. „K divadelní podobě Dostojevského románu Zločin a trest“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 87–99 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

3. *Scénické rozehrávání dramatické situace a (realisticko-psychologické a komediální či výtvarné aj.) způsoby jeho motivace*

Císař, J. *Základy dramaturgie I (Situace)*, Praha 1999 **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 resp. 2009: 39–137 (Specifické problémy režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) a 177–215 (VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův) **pdf**

Viz i literaturu k 10. otázce z historie a teorie činoherního divadla i ke 4. a 6. otázce z tohoto seznamu a k hereckému aspektu otázky také Vostrý, J. “Herec mezi rolí a vlastní tělesnou přítomností“, *Disk 32* (červen 2010): 33–48; zvláště důležité příklady z vlastní dramaturgické i divácké praxe!

4. *Situace a děj: scénické rozehrávání v prostoru a průběh v čase*

Císař, J. *Člověk v situaci*, Praha 2000 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:5b1e0880-7881-11e9-ba7f-005056827e51?page=uuid:cd8d8261-5047-4110-b85d-993f9ef50b8c>

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 resp. 2009: 141–161 (Ejzenštejnovy lekce divadelní režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20e90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) a 177–215 (VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův) **pdf**

Viz i literaturu ke 3. a 6. otázce tohoto seznamu; zvlášť důležité příklady z vlastní dramaturgické i divácké praxe!

5. *Příběh a hrdina, zápletka a charakter s ohledem na obecnou problematiku zpodobování a jednání v dramatu a v divadle*

Gajdoš, J. *Od techniky dramatu ke scénologii*, Praha 2005 (stránky podle vlastního výběru) **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé, rozšířené vydání): 5–32 (Umění vystupovat) a 89–115 (Maska a tvář) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 89–131 (V. Dramatická osoba. Tvorba hercova) **pdf**

Viz i literaturu k 8. otázce z historie a teorie činoherního divadla; k problematice zpodobování resp. genologie postavy viz i Vostrý, J. „Úvod do studia postavy“, *Amatérská scéna* 1982, č. 4–9 a 1983, č. 1–7, a k hereckému zpodobování viz Vostrý, J. „Herecký přístup k roli a struktura hry“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 184–189 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

6. *Herecké a mimoherecké prostředky rozvíjení jevištního jednání a jejich vztah v různých (historicky zakotvených) žánrech a stylech činoherní tvorby*

Grossman, J. *Alfred Jarry, Král Ubu (Rozbor inscencí Divadla Na zábradlí v Praze)*, Praha 1966 (DÚ)

Radok, A. *Romain Rolland, Hra o lásce a smrti (Rozbor inscenace Městských divadel pražských)*, Praha 1969 (DÚ)

Mukařovský, J. „K umělecké situaci dnešního českého divadla“, in (týž) *Studie z estetiky*, Praha 1966: 318–325 **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé rozšířené vydání): 249–284 (Herec a režisér) **pdf**

Viz i literaturu k 5. a 6. otázce z historie a teorie činoherního divadla

7. *Dramatické a herecké, ev. jevištní (žádoucí) napětí; napětí a uvolnění contra přepětí (křeč) a povolenost*

Kröschlová, E. „Psychofyzické uvolnění a pracovní pojmy, které s ním souvisejí“, in *Sborník DAMU*, Praha 1966 (DÚ)

Vostrý, J. *Předpoklady hereckého projevu*, Praha 1990: 9–13 (Osvobodit se) **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 99 (Časoprostorové napětí) a 184–187 (Odvratný pohyb: dramaticčnost a divadelnost) <http://kramerius->

vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209

K otázce vztahu scéničnosti resp. divadelnosti a dramatičnosti viz i Vojtěchovský, M. / Vostrý, J. *Obraz a příběh*, Praha 2008: 19–30 (Pojmy a problémy a 241–256 (Závěr: Scénický smysl a dramatický cit) **pdf**

8. Psychosomatické předpoklady hereckého projevu a možnosti jejich tvořivého využití; herecká individualita a herecký typ

Chválková, L. „Žena v divadle J. K. Tyla“ 1 a 2, *Disk 29* (září 2009): 76–87 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_29.pdf a 30 (prosinec 2009): 110–132 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_30.pdf

Sílová, Z. „O herecké dramaturgii“, in Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 223–237 **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé rozšířené vydání): 200–248 (Typ a téma, Herec a klaun) **pdf**

9. Řeč a mluva; ortoepie a porušování pravidel v souvislosti se stylizací

Hůrková-Novotná, J. / Makovičková, H. *Základy jevištní mluvy 1 a 2*, Praha 1983 **pdf**

Hůrková, J. „Mluvní styl mladé generace a jevištní řeč“, *Disk 9* (září 2004): 8–15 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_9-1.pdf

Stich, A. „Národní jazyk a jazyk dramatu“, *Disk 5* (září 2003): 86–94 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_5.pdf

Stich, A. „Český jazyk a dramatický text v 19. století“, in *Jak rozumět českému dramatu 19. století*, Praha 2019: 14–25 **pdf**

Švarcová, Z. „Hlas jako zvon“, *Disk 40* (červen 2012): 30–39 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 63–87 (4. Drama a rétorika) **pdf**

Vostrý, J. „Scénologie mluvního projevu“, *Disk 40* (červen 2012): 40–50 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

10. Próza a verš a jeho využívání v evropské činohře

Frejka, J. „K verši tragédie“, in (týž) *Železná doba divadla*. Praha 1945: 77–99 [obsaženo i v souborném vydání Divadelního ústavu]

Hůrková, J. „O českém alexandrinu – nejen jevištním“, *Disk 13* (září 2005): 121–129 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_13.pdf

Levý, J. *Umění překladu*, Praha 1963: 157–264 (druhá část věnovaná verši)

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 153–175 (Radúz a Mahulena: Scénologie slova) **pdf**

11. Přírozenost a stylizace: styl, stylizace a stylizovanost v dramatu a scénickém projevu

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé, rozšířené vydání): 56–88 (Přírozenost a stylizace) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 273–313 (Princip stylizace) **pdf**

Viz i literaturu k 7. otázce z historie a teorie činoherního divadla

12. Kompozice, artikulace (členění) a rytmus a vztah jedn. elementů a (rovin, vrstev) dramatického a scénického celku

Ejzenštejn, S. *Kamerou, tužkou i perem*, Praha 1961: 237–276 (Montáž 1938) a 277–376 (Vertikální montáž)

Honzl, J. *K novému významu umění*, Praha 1956: 246–260 (Pohyb divadelního znaku) a 265–272 (Hierarchie divadelních prostředků) **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 99 (Časoprostorové napětí), 216–254 (přísl. kapitoly z Ejzenštejnových lekcí divadelní režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

13. Překlad a adaptace v přísném i obrazném smyslu, v jehož rámci je „překladem“ a „adaptací“ každá inscenace

Grossman, J. „Drama a režisérův sloh“ [Radokova inscenace Osbornova *Komika*], in (týž) *Analýzy*, Praha 1991: 112–136 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Levý, J. *Umění překladu*, Praha 1963: 111–140

Pelechová, J. „Rozbor divadelních inscenací na základě aktualizace a scénografie: Čtyři hry Henrika Ibsena v režii Thomase Ostermeiera“, *Disk 30* (prosinec 2009): 72–96, viz též Goriaux-Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera*, Praha 2014 **pdf**

Vostrý, J. Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 25–48 („Jak hrát antiku“ a další stránky podle vlastního výběru) **pdf**

14. Interpretace a/nebo (sebe)výpověď: vcítění a odstup, imaginace a racionální analýza, pochopení a sebevyjádření

Císař, J. *Česká divadelní tradice: mýtus, nebo živá skutečnost?* Praha 2011: 81–147 (II. Klasika a interpretace) **pdf**

Disk 1 (červen 2002): 65–77, 4 (červen 2003): 85–97, 5 (září 2003): 73–80, 37 (září 2011): 88–95, 39 (březen 2012): 19–36 („[*Lucerna, Clavijo, Maryša, Měsíc nad řekou, Bílá nemoc*] jako problém dramaturgický“) <https://edicedisk.amu.cz/disk-casopis-pro-studium-scenicke-tvorby/>

Grossman, J. „O výkladu jednoho textu“, in (týž) *Analýzy*, Praha 1991: 389–400 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Jobertová, D. „Textová analýza dramatu: Fungování promluvy v díle Bernarda-Marie Koltěse“, *Disk 1* (červen 2002): 55–64 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_1.pdf

Jobertová, D. „Ruy Blas v Comédie Française“, *Disk 7* (březen 2004): 65–78 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_7.pdf

Vedral, J. Vostrý, J. „Herecký přístup k roli a struktura hry“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010 (II. Interpretace: stránky podle vlastního výběru) **pdf**

15. Rozdíl pozice kritika a teoretika a „praktického“ dramaturga“ v divadle

Fischer, O. „Činohra v pražských divadlech: Prozatímním, Národním, Městském (1862–1934), in *Československá vlastivěda, díl VIII. Umění*, Praha 1935: 357–442 **pdf**

Götz, F. *Boj o český divadelní sloh*, Praha 1934

Grossman, J. *Analýzy*, Praha 1991 (stránky podle vlastního výběru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Hilar, K. H. *Pražská dramaturgie*, Praha 1930

Kraus, K. *Divadlo ve službách dramatu*, Praha 2001 (stránky podle vlastního výběru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc6155e0-eafe-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:7d1c18c0-168d-11e3-a9a8-005056825209>

Píša, A. M. „Otokar Fischer a divadlo“, in (týž) *Stopami dramatu a divadla*, Praha 1967: 234–257

Šalda, F. X. *O naší moderní kultuře divadelně dramatické*, Praha 1937

Šalda, F. X. *O věcech divadelních*, Praha 1987 (stránky podle vlastního výběru)

Sílová, Z. „O herecké dramaturgii“, in Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 223–237 **pdf**

Vostrý, J. *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996 (stránky podle vlastního výběru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc6155e0-eafe-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:7d1c18c0-168d-11e3-a9a8-005056825209>